

MACRON'UN İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ ANLAYIŞI: HERKESİN İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ VAR AMA BAZILARININ DAHA FAZLA VAR

Hazel ÇAĞAN ELBİR

Analist

Geçtiğimiz hafta Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macronun, Fransız hukuku çerçevesinde ülkede vatandaşların dine hakaret olarak algılanabilecek ifadeler kullanma özgürlüğüne sahip olduğunu ve bu hakkın korunduğunu söylediğine dair ifadeleri basında yer aldı[1]. Macron bu açıklamayı, Fransız mizah dergisi *Charlie Hebdo* saldırganlarına yardım etmekle suçlanan kişilerin yargılandığı dava başlamadan kısa bir süre önce yaptı.

Halbuki, pek çok Avrupa ülkesinde buna yasal engel vardır[2]. Dine ve dini sembollere hakaret etmenin yasak olduğu ülkelerde, bu eylemin cezai müeyyidesi bulunmaktadır. Fransada böyle bir yasa yok ama olmaması demek insanların duygularının rencide edilmesine kapıları açmak anlamına gelmemelidir. Türkofobinin ve İslamofobinin yükselişte olduğu bu dönemde, Macronun açıklamaları, liderliğine soyunduğu ABnin değerleri ile bağdaşmamaktadır.

Macronun açıklamaları ile aynı eksende bir diğer haber ise, İsveçte 2 yıl önce girişi yasaklanan Danimarkalı aşırı sağ Sıkı Yön Partisi (Stram Kurs) Lideri Rasmus Paludanın, İsveçte Kuran-ı Kerim yakmak için Danimarka vatandaşlığına başvuruda bulunduğu ilişkindir[3]. Paludanın başvurusu reddedilmiştir. Bunun üzerine, Paludanın taraftarları kendilerine izin verilmemesine rağmen eylemlerini yine de hayata geçirmişlerdir[4]. Avrupada İslamiyete ve Türklüğe saldırılar devam ederken hatırdan tutulması gereken bir nokta daha vardır: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin (AİHM) dine hakarete ilişkin konularda bir içtihadı bulunmaktadır. Bu kapsamda 2009 yılında Avusturyada İslamın Temel Unsurları başlıklı bir seminerde konuşan bir konuşmacı Hz. Muhammede yönelik hakaretleri dolayısıyla 2011de yerel mahkeme tarafından 480 Avro para cezasına çarptırılmıştı. Konuşmacı temyize gitmiş ancak mahkeme itirazı kabul etmemişti. Bununla yetinmeyen konuşmacı bu defa AİHMe başvurmuş, AİHM de söz konusu ifadelerin düşünce özgürlüğü kapsamında değerlendiremeyeceğine oy birliği ile karar vermişti. Avusturya Mahkemesinin beyanati, Kullanılan tartışmalı ifadeler objektif tartışma sınırlarını aşmıştır. İfadeler, İslam Peygamberi Muhammede hakaret içeren bir saldırı olarak değerlendirilmiştir [5]. Ayrıca bu tür saldırılar, önyargıları körükler ve Avusturyadaki din özgürlüğünü tehdit eder.[6] olarak belirtilmiştir. AİHM in 2005 yılında, Hz. Muhammed ile ilgili olarak, Fikir özgürlüğü İslam dinine hakaret etmeyi içermez. Böyle bir hakaret, Müslümanların din ve vicdan özgürlüğünü zedeler. değerlendirmesi de dine hakareti ifade özgürlüğü ile bir

tutanlara aydınlatıcı bir başka cevap niteliğindedir[7].

Düşünce özgürlüğünden bahseden Fransa Cumhurbaşkanı Macron, Lübnan ziyareti sırasında Hizbullahın meclis grubu lideri Muhammed Raad ile yaptığı görüşmeyi haberleştiren *Le Figaro* gazetesi muhabiri Georges Malbrunoty görüşmeyi haberleştirdiği için ağır bir şekilde eleştirmişti. Böylece Macronun ifade özgürlüğü tanımı uygulamaya konulduğunda ne gibi sakat sonuçlar doğurabileceği de görülmektedir. Macronun tepki gösterdiği haberde, adigeçenin Raada birlikte çalışmak istediklerini ama Lübnanlı olduğunu kanıtlayıp kanıtlayamayacağını sorduğu, Suriye ve Yemeni terk etmesi gerektiğini ve Lübnanda devlet kurmak için çaba sarf etmesini söylediği yer almıştır.[8]

Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron, ifade özgürlüğü kavramını kullanmadan önce özgürlük tanımı üzerinde durmalıdır. AİHM'in temsil ettiği ilkeleri benimseyen Avrupa Birliğinin (AB) liderliğine soyunan bir politikacının AİHM içtihatlarına hâkim olması gerekir. Hoşgörü ve din özgürlüğü esaslarına dayandığı her fırsatta ifade edilen AB'nin diğer üyelerinin liderlerinin dine hakaret etme özgürlüğü ifadesine sessiz kalması ise, AB müktesebatında çok sık rastlanan bir başka çelişki olarak değerlendirilebilir.

*Fotoğraf: <https://www.dw.com/tr/macron-dine-hakaret-hakini-savundu/a-54790002>

[1] Macron, Hz. Muhammed Karikatürlerini Kınamayacağını Söyledi: İfade Özgürlüğüne Sahibiz, *Sputniknews.com*, 2 Eylül 2020, <https://tr.sputniknews.com/avrupa/202009021042765394-macron-hz-muhammed-karikaturlerini-kinamayacagini-soyledi-ifade-ozgurlugune-sahibiz/>

[2] "İfade Özgürlüğü, Basın Hukuku ve Hakaret, *International Press Institute, Media Legal Defence Initiative*, Şubat 2016, https://ipi.media/wp-content/uploads/2017/01/FoE-MediaLaw-Defamation-TR_WEB.pdf

[3] Danimarkalı İrkçılar Kuran-ı Kerim Yakmak İçin İsveç Vatandaşlığına Başvurdu, *TRT Haber*, 3 Eylül 2020, <https://www.trthaber.com/haber/dunya/danimarkali-irkcilar-kuran-i-kerim-yakmak-icin-isvec-vatandasligina-basvurdu-513492.html>

[4] "Danimarkalı İrkçi Parti Üyelerinden Stockholmde Kuran Yakma Provokasyonu, *TRT Haber*, 10 Eylül 2020, <https://www.trthaber.com/haber/dunya/danimarkali-irkci-parti-uyelerinden-stockholmde-kuran-yakma-provokasyonu-515197.html>

[5] The court considered that the applicants statements were not statements of fact, but derogatory value judgments which exceeded the permissible limits. It held that the applicant had not intended to approach the topic in an objective manner, but had directly aimed to degrade Muhammad., Case of E.S. v. Austria, Final: 18/03/2019, [https://hudoc.echr.coe.int/fre#{"itemid":\["001-187188"\]}](https://hudoc.echr.coe.int/fre#{)

[6] AİHM: Muhammed Peygambere Hakaret İfade Özgürlüğü Değil, *Diken*, 25 Ekim 2018, <http://www.diken.com.tr/aihm-muhammed-peygambere-hakaret-ifade-ozgurlugu-degil/>

[7] AİHM: Fikir Özgürlüğü İslama Hakareti İçermez, *hürriyet.com.tr*, 3 Şubat 2006, <https://www.hurriyet.com.tr/dunya/aihm-fikir-ozgurlugu-islama-hakareti-icermez-3883956>

[8] Macron, Hizbullah Lideriyle Yaptığı Görüşmeyi Haberleştiren Gazeteciyi Azarladi, *Anadolu Ajansı*, 2 Eylül 2020, <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/macron-hizbullah-lideriyle-yaptigi-gorusmeyi-haberlestiren-gazeteciyi-azarladi/1961321>

Yazar Hakkında :

Hazel Çağan-Elbir AVİM'de analist olarak çalışmaktadır. Çağan-Elbir, Atılım Üniversitesi Politik Ekonomi bölümünde doktora çalışmalarına devam etmektedir.

Atıfta bulunmak için: ELBİR, Hazel ÇAĞAN. 2025. "MACRON'UN İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ ANLAYIŞI: HERKESİN İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ VAR AMA BAZILARININ DAHA FAZLA VAR." *Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM)*, Yorum No.2020 / 39. Eylül 10. Erişim Haziran 17, 2025. <https://avimbulten.org/public/tr/Yorum/MACRON-UN-IFADE-OZGURLUGU-ANLAYISI-HERKESIN-IFADE-OZGURLUGU-VAR-AMA-BAZILARININ-DAHA-FAZLA-VAR>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

@avimorgtr

<https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır